

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

in via bibet, propterea exaltabit caput. Torrentem A
appellat, cuius rerum humanarum: quomodo
enim torrens magno impetu & sonitu fluit, &
turbidus ac turbatus incedit; & paulo post
cellas, & ne vestigium quidem sui relinquit: sic
sunt res humanae tempore huius mortalitatis;
transiunt enim omnia, & ut plurimum turbida
& turbata: audiuntur saepe maxima praelia, &
turbationes gentium & populorum, ut tempo-
re Alexandri Magni Caesaris, Gustavi Suecio-
rum Regis, & similibus: sed paulo post finem
accipiunt, tum ipsi, tum posterit eorum, & vix
inveniuntur vestigia potentiae ipsorum. Ad
hunc torrentem descendit Filius Dei per Incar-
nationem istam, & in via, id est in spatio vitae
mortalis & transeuntis bibit aquam turbidam
huius torrentis, tulit a rumnas nostrae mortali-
tatis, imò etiam in profundum torrentis descen-
dit per passionem, iuxta illud Psal. 68. *Intra-
vunt aquae usque ad animam meam, infusus sum in
limbo per fundi, & non est substantia.* Merito igitur
huius tantae humiliationis sponte susceptae pro
gloria Patris, & salute generis humani, & gra-
vissimorum dolorum, quos pertulit, pertransen-
do torrentem mortalitatis nostrae, exaltavit
postea caput in resurrectione & ascensione sua,
triumphans de hostibus in aeternum, sedensque
ad dexteram Patris, & constitutus iudex vivo-
rum & mortuorum. Unde Tertullianus lib. de
corona militis: *Christus foveo post sella gustavit, nec
ante & morte in coelestibus salutat, quam Rex Ju-
dæorum proscriptus in cruce.* Et Augustinus Tract.
10. in Joan. humilitas claritatis est meritum, cla-
ritas humilitatis est premium. Quam claritatem
Christus a Patre petebat Joan. 17. his verbis:
*Ego te clarificavi super terram, opus consummavi,
quod dedisti mihi ut faciam, & nunc clarifica me tu
Pater.* Hinc etiam D. Bernardus serm. 3. de As-
censione Domini infert, Deum, licet naturam suam
perfectionis sit, & nihil ipsi ad augmentum ac-
cedere possit, nec ad decrementum decedere,
modum tamen per Incarnationem invenisse,
quo proficeret. Christus (inquit) cum per naturam
divinitatis non haberet, quod cresceret, ascendere, vel
proficere per descensum, quomodo cresceret, invenit,
veniens incarnari, pati, mori, ne moteretur in ater-
num: propter quod Deus exaltavit illum.

Probat secundò conclusio ratione D. Tho-
mae hic art. 3. Habere aliquid per meritum, di-
gnus & perfectus est, quam illud habere sine
merito, si cetera sint paria: hoc est si maioris di-
gnitatis detrimentum non sequatur. Sed potuit
Christus habere ex merito gloriam sui corpo-
ris, & sui nominis exaltationem; nec sequitur
ex hoc detrimentum maioris alienius dignita-
tis. Ergo utramque Christus meruit.

171. Confirmatur: Actibus Christi Domini nulla
ex conditionibus ad meritum requisitis defuit
in ordine ad gloriam corporis, & alia illa non
sequebantur ex parte principij meriti, sicut unio hy-
postatica & gratia habitualis: Illam etiam ab
initio conceptionis non habuit, sicut gloriam &
beatitudinem animae; sed ea caruit toto tempo-
re vitae mortalis, ut locus redemptioni homi-
num per passionem & mortem daretur: Ergo
licet Christus unionem hypostaticam, gratiam
habitualmente, & gloriam animae non meruerit,
gloriam tamen corporis morte & passione sua
sibi promeruit. Idemque de nominis sui exalta-
tione dicendum est. Unde Apoc. 5. dicitur *Di-*
gnus est agnus qui occisus est, accipere virtutem & di-

gnitatem, sapientiam, & fortitudinem, & honorem,
& gloriam & benedictionem. Quia omnia pertinent
ad nomen exaltationem, atque gloriam cor-
poris ipsius Christi, & resurrectionis ejus, in qua
divinitatem accepisse dicitur, quia in ea facta
fuit reunio totius humanitatis cum Verbo, &
veluti quaedam restitutio unionis hypostaticae,
ut alibi declaravimus. Notandum vero sunt par-
ticulae illae *dignus, & qui occisus est*, quae denotant
mortem & passionem Christi fuisse causam me-
ritariam suae resurrectionis, & exaltationis. Un-
de perinde est dicere, *Dignus est qui occisus est*: ac
dicere, *Dignus est, qui occisus est*; unde paulo ante
propter eandem rationem dicitur: *Dignus es Do-*
mine accipere librum, & aperire signacula ejus,
QUONIAM OCCISUS ES.

§ II.

Solvuntur objectiones.

Obijciens primò cum Calvino: In sacris litte- 172.
ris non assignatur alia causa adventus Chri-
sti, quam nostra salus & redemptio, ut supra disp.
5. varijs Scripturae testimonijs declaravimus: Ac
si Christus meruisset sibi gloriam corporis, &
exaltationem sui nominis, sola causa adventus
ejus in mundum, non fuisset nostra salus & re-
demptio, sed etiam proprium commodum &
utilitas, nimirum gloria sui corporis, & exalta-
tio sui nominis: unde magis pro te incarnatus &
mortuus esset, quam pro hominibus, ut olim
contra Ariam arguebat Cyrillus lib. 3. the-
sauri cap. 2. ubi sic ait: *verò, ut ipsi dicunt, exalta-
tus post incarnationem est Filius Dei, & factus subli-*
mus, quod antea non habebat, pro se magis incarnatus
esset, quam pro hominibus, sibi enim magis secundum
vos pro ut, quam hominibus: ita non pro nostra salute
magis, quam ut ipse exaltaretur, nomenque maxi-
mum assequeretur, homo factus esset. Addit Calvi-
nus, quòd si Christus aliquid sibi meruisset, di-
lectio ejus erga homines frigeretur; nam qua-
rens ex suo merito propriam utilitatem, non ita
diligit illum, cui aliquid donum meretur, ac si
nihil utilitatis sibi ex tali motivo quaereret.

173. Respondeo quòd licet finis primò & princi-
paliter intensus per adventum Christi fuerit sa-
lus nostra & redemptio, hoc tamen non obstat,
quin Christus secundario & minus principaliter
potuerit intendere gloriam sui corporis, suaeque
nominis exaltationem, & ad illam obtinendam
merita sua secundario ordinare. Exemplum ha-
bemus in Angelis, quibus Christus illuminatio-
nes & gaudia quaedam accidentaliter promeruit,
sicut hominibus gratiam & gloriam essentia-
lem: cum hac tamen differentia, quòd humanitas
Christi (ut ait S. Thomas qu. 29. de verit. art. 4.
ad 5.) ordinatur ad influentiam, quam facit in homi-
nes, ut ad finem intentum: influxus autem in Ange-
los non est finis incarnationis, sed tanquam incarnati-
onem consequens. Ita similiter dicimus, quòd Chri-
stus licet morte & passione sua meruerit sibi
gloriam corporis, & nominis sui exaltationem;
hoc tamen non fuit de primaria ejus intentione,
praecipua enim passionis suae causa fuit nostra
redemptio. Unde quemadmodum Christus
pro Angelis non dicitur incarnatus, vel mortuus,
ita nec propter se venisse, & mortuum esse
assumari potest, nam iste modus loquendi de-
notat primum & praecipuum, mortis, adventus,
& passionis Christi finem ac motum.

Neque urget contra hanc responsionem dis-

Pppp 3

cursus

curfus Cyrilli in objectione adductus: argum-
tatur enim ille contra Arrianos, qui ponebant
Christum non esse verum Deum, sed purum homi-
nem, & per gratiam atque propria merita si-
bi acquisivisse tantam dignitatem, ut esset super
omnes alias creaturas, haberetque quendam con-
junctionis modum ad ipsam divinitatem. Con-
tra quem errorem efficax erat Cyrilli argumen-
tum: nam homo ille Christus ab illis hæreticis
confictus, certe venisset pro se primò in mun-
dum ad acquirendum illud tantæ, tamque excel-
lentis dignitatis fastigium, subindeque pro se
magis incarnatus esset, quam pro hominibus.

Ex his patet charitatem Christi erga homi-
nes non refrigescere (ut ineptè objicit Calvi-
nus) sed potius mirum in modum resplendere
ex eo quòd gloriam sui corporis sibi meruerit:
cum enim gloria corporis esset ipsi connaturali-
ter debita, & ex unione hypostatica, ac gloria
animæ naturali quadam sequela profluere &
dimanare debuisset; voluit tamen Christus ob-
sumum, quo prosequeretur homines, amo-
rem, continuò miraculò, sui que concursus su-
spensione, redundantiam & effluxum gloriæ ex
anima in corpus impedire, ut locus redemptioni
hominum per passionem & mortem daretur,
suoque nos instrueret & informaret exemplo,
non nisi per multas tribulationes posse nos in-
trare in regnum celorum.

Objicies secundò: Christus non meruit glo-
riam essentiali animæ: Ergo nec gloriam cor-
poris. Probatur Consequentia, nam cum duo
per modum essentia & proprietatis se habent,
unum non potest obtineri per meritum sine al-
tero: Sed gloria corporis sequitur ad gloriam
animæ per modum propria passionis: Ergo si
Christus gloriam animæ non meruit, nec glo-
riam sui corporis potuit promereri.

Respondeo concessio Antecedente, negando
177. Consequentiam; & ad illius probationem, di-
stinguo Majorem: cum duo per modum essentia
& proprietatis se habent, unum non potest obti-
neri per meritum sine altero: si simul utrumque
fiat, concedo Majorem. Si essentia habita suppo-
natur sine sua propria passione, nego Majorem,
& datà Minori, nego Consequentiam. Nam glo-
ria animæ supponitur ab initio conceptionis
possessa à Christo sine gloria corporis, ut dare-
tur locus redemptioni hominum per passionem
& mortem, & ideo quamvis gloria corporis se-
quatur ad gloriam animæ tanquam propria pas-
sio (quod a pluribus negatur) potuit Christus
gloriam corporis, qua non fruebatur mereri ab
quo eo quòd gloriam essentiali animæ mere-
retur.

Objicies tertio: Gloria corporis erat debita
178. Christo titulo connaturalitatis, non solum rati-
one gloriæ animæ, sed etiam ratione unionis
hypostaticæ: At quòd est debitum alicui titulo
connaturalitatis, non potest fieri iterum ei de-
bitum titulo justitiæ, nec consequenter per me-
ritum: Ergo Christus gloriam sui corporis pro-
mereri non potuit.

Respondeo, concessa Majori, negando Mino-
rem: non enim est inconveniens, ut illud, quòd
Christo alias debebatur titulo connaturalitatis,
si illud non habuit à principio, postea etiam per
meritum proprium acquirat; nec enim duo illi
tituli sunt impossibiles, vel se invicem ex-
cludentes; ut patet in humanis; nam filius Re-
gis præclaris gestis, dignis coronâ & imperio,

A mereri potest regnum alias sibi hæreditario
debitum. Idem dicendum de Christo, nam Pater
2. Pater æternus ei dicit: *Postula à me, & dabo
tibi Gentes hereditatem tuam* &c. ubi id quòd hæ-
reditario jure Christo debebatur, titulo orati-
onis & deprecationis confertur.

§. III.

Corollaria precedentis doctrina.

EX dictis infero primò contra Scotum: Chri-
stum verè, & propriè, ac directè meruisse
gloriam sui corporis, & non tantum ablationem
impedimenti, quo gloria animæ detinebatur, &
prohibebatur, ne redundaret in corpus.

B Patet hoc corollarium: Primò quia de factò
nullum fuit impedimentum extrinsecum deti-
nens gloriam animæ, ne transiret ad corpus, sed
solum detinebatur per subtractionem consen-
sus divini: Ergo non meruit remotionem impe-
dimenti.

Secundò, Dato adfuisse positivum impe-
dimentum, non sequitur Christum illud directè
per se primò meruisse: Ergo ruit sententia Scoti.
Consequentia patet, Antecedens probatur. Si
aliquis directè meretur, quòd primò cadit in me-
rentis & præmiantis intentionem: Sed elio ad-
fuisse positivum impedimentum, intentionem
Christi merentis & Dei præmiantis per se
primò tendebat ad gloriam corporis: Ergo ad-
huc tali impedimento admisso, non sequitur
Christum gloriam sui corporis directè, & per se
primò non meruisse.

Tertiò, Verba Scripturæ attribuentia Christo
meritum gloriæ sui corporis, sunt in propria
accipienda: Sed mereri solum impedimentum re-
motionem, non est cum proprietate gloriæ cor-
poris promereri, cum removens prohibens, di-
catur solum per accidens & improprie causa ef-
fectus: v.g. tollens impedimentum quo lapis de-
tinetur ne descendat in centrum, non dicitur
proprie motum lapidis causare: Ergo Christus
verè & propriè ac directè meruit gloriam sui
corporis, & non solum ablationem impedimen-
ti quo gloria animæ detinebatur, & prohibeba-
tur ne redundaret & resiliiret in corpus.

D Inferes secundò: Christum obtinuisse suis me-
ritis judiciariam potestatem, regiam, ac sacer-
dotalem dignitatem, & supremum omnium re-
rum dominium, non tamen dignitatem capiti
Ecclesiæ.

Probatur breviter hoc corollarium, quantum
ad tres primas partes: Nam ex triplici capiti
capite potuit provenire quòd Christus prædictas
dignitates non mereretur, vel quia sunt debite
connaturaliter, vel quia in primo instanti fuerunt
illi collatæ, vel quia non pertinet ad dignitatem
Christi habere illas ex merito: Sed nullum horum
dici potest: Ergo Christus prædictas digni-
tates meruit. Minor quoad primam partem pa-
tet ex supra dictis, nam optimè stat aliquid esse
debitum connaturaliter Christo, & tamen cade-
re sub merito, ut patet de gloria corporis.
Quoad secundam etiam constat ex fundamen-
tis articulo precedenti statutis, nam ut ibidem
ostendimus, aliquid potest simul esse cum præ-
mio in eodem instanti reali, cum sola præcedens
natura, ut liquet in merito augmenti habiti
charitatis per actus ferventiores. Quoad ter-
tiam pariter videtur manifesta, quia ad man-
nam Christi perfectionem pertinet, non
solum prædictas dignitates habere connat-